

Brandom's Normative Pragmatics in the Place of Explicating Social Rationality

Omidreza Janbaz (Assistant Professor, Department of Philosophy, Faculty of Literature and Humanities, Yasouj University, Kohgilouye and Boyer Ahmad, Iran, Janbaz@yu.ac.ir)

ARTICLE INFO

Article History

Received: 2024/02/03

Accepted: 2024/08/14

Key Words:

Normative Pragmatics,
Inferentialism,
Social Practices,
Norms,
the Game of Giving and Asking for Reason,
System of Commitment and Entitlement

Extended Abstract

Brandom articulates a distinctive pragmatic theory of meaning, closely linked with Sellars' inferentialism, which he refers to as "normative pragmatics." This theory addresses the limitations of previous semantic frameworks by clarifying the meaning of language through its application in social practices. It posits that the social practices qualifying as linguistic practices establish the norms that govern the meaning of linguistic expressions.

Brandom examines these practices and the mechanisms by which they shape the normative content of language, aiming to elucidate how specific vocabulary conveys particular semantic meanings. The scorekeeping activities attributed to language users imbue utterances with significance. This endeavor aligns with a broader mission to elucidate the context and mechanisms of rationality rooted in social practices.

The theoretical knowledge articulated in this manner, grounded in practical knowledge, invites further reflection. Recognizing that linguistic meaning is a product of inferential relations underscores the dynamic nature of language as a vessel of rationality, emphasizing its dependence on the contextual settings of communication and social interaction. Consequently, it is vital to

consider how language users navigate the processes of inference and the exchange of meaning within social and discursive practices.

Brandom's normative account of linguistic meaning contrasts sharply with a naturalistic perspective that views words merely as substitutes for real-world objects. This perspective often supports the dominance of semantic atomism and representationalism. In contrast, Brandom advocates for a holistic view that challenges semantic atomism and endorses inferentialism over representationalism. Inferentialism defines the meaning of linguistic expressions by their inferential roles within a conceptual network, rather than solely by their capacity to represent the world or fulfill truth conditions. Normative pragmatics clarifies how discourse practices facilitate inferences and commitments, shaping and being shaped by subsequent mechanisms of these practices.

This theory offers a comprehensive model for understanding how language constructs meaning within communities, emphasizing that language use is deeply embedded in social action procedures and the normative frameworks that arise from them. Such an approach invites contemplation of language as a dynamic social activity, suggesting that meaning is constructed within the broad context of societal norms, thereby contributing to the overall structure of rationality.

By establishing a framework for understanding the meaningful norms of language through social action procedures, Brandom's theory has significant implications for fields such as philosophy, linguistics, and sociology. This model encourages exploration of the normative dimensions of language use and the examination of social interactions concerning the interplay between norms and the dynamic formation of meaning.

This essay will first delineate the foundational principles and developmental trajectory of Brandom's normative pragmatics in relation to inferentialism, followed by a critical

evaluation of its implications. I will trace the historical lineage of thought that informs Brandom's pragmatic examination of language and explore the context in which he prioritizes knowing-how over thematized and theoretical knowledge, along with the overall impact of this focus on his philosophical outlook. Furthermore, I will investigate how Brandom recognizes the norms of behavior and discourse within the framework of social practices, and how the combined approaches of pragmatics and inferentialism assist him in this endeavor.

In articulating the influence of prior thinkers on Brandom's thought, I will highlight its innovative aspects. However, the primary aim of this discourse is not to navigate existing disputes between pragmatics and semantics or to explore potential syntheses of these approaches, but rather to critique and examine the claim of rationality rooted in the mechanisms of social practices. Thus, while mapping out the main principles and fundamental aspects of Brandom's work, the discussion will extend to a broader examination of our existential conditions and the necessary trajectory of its development.

The central inquiry revolves around the principles upon which Brandom bases our communicative rationality within social practices and their internal structure. What constitutes the fundamental architecture of his explanation? Is this the entirety of rationality? Given his explicit denial of any form of transcendental authority, can it be subject to critique and correction beyond contextual confines? If not, how can it claim the objectivity necessary for intercultural communication? This critical approach extends the discussion beyond general claims and aims to illuminate the underlying principles and logical drivers of social interaction, asserting that there are foundational bases for rationality beyond mere social practices.

Despite the meticulousness and sophistication characteristic of Brandom's philosophical contributions, it can be argued that his

inferentialist approach to norms is overly simplistic and fails to account for the complexities inherent in human behavior. This unified description overlooks the diverse origins of thought and the conflicts between notions of good and evil that arise through various transformations. It presents the role of social practices without adequately addressing the historical intricacies that inform them, as if the complexities of history can be resolved through a straightforward mechanism of inference. While the aspiration for enlightenment should not be dismissed, theorizing about it should not come at the cost of oversimplifying complex and ambiguous mechanisms.

Brandom's method of analyzing the internal mechanisms and motivations of action procedures, while eschewing excessive assumptions, offers undeniable advantages for scientific inquiry. However, this approach risks neglecting the content and historical

context that shape the motivations behind our actions and the fabric of contemporary societies. Ultimately, the intricacies and complexities of Brandom's discourse may lead to a simplification of the evidence presented in discourse practices, overlooking that these do not encompass all motivations for action, nor can they be expected to do so in the foreseeable future. This limitation arises from the incomplete articulation of motivations in the proofs, as well as the fact that many motivations lie beyond conceptual frameworks and, consequently, the proofs themselves. Furthermore, it is untenable to assert that all aspects of modern rationality emerge solely from the self-propelling mechanisms of social-discursive action procedures.

کاربردشناسی هنجاری برندم در مقام آشکارسازی زمینه عقلانیت اجتماعی

امیدرضا جانباز (استادیار، گروه فلسفه، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، کهگیلویه و بویراحمد، ایران،
janbaz@yu.ac.ir)

اطلاعات مقاله

چکیده تفصیلی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۵/۱۴

واژگان کلیدی:

کاربردشناسی هنجاری،

استنتاج‌گرایی،

رویه‌های عمل اجتماعی،

هنجار،

بازی ارائه و درخواست ادله،

نظام تعهد و استحقاق

کاربردشناسی هنجاری برندم در جهت تکمیل و رفع ایرادات نظریه‌های معناشناختی پیشین، معناداری زبان را بر حسب کارکرد آن در رویه‌های عمل اجتماعی توضیح می‌دهد؛ با این فرض که آن دسته رویه‌های عمل اجتماعی که صلاحیت زبانی شدن را می‌یابند، هنجارهایی را شکل می‌دهند که معنای عبارات زبانی را تعیین می‌کنند. حال این رویه‌های عمل کدامند و طی چه سازوکاری محتوای هنجاری زبان را شکل می‌دهند و ملاحظات ما باید در بردارنده چه بینش‌هایی باشد تا بتواند آنها را صورت‌بندی کند، موضوعی است که برندم در آشکارساختن‌شان می‌کوشد. این هدف اولیه در راستای هدف عالی‌تر آشکارساختن زمینه و سازوکار عقلانیتی است که در رویه‌های عمل اجتماعی ریشه دارد. دانش نظری که از این طریق صورت‌بندی می‌شود، عرصه تأمل فراتر را می‌گشاید. زمانی که درمی‌یابیم معنای زبانی در کاربست اجتماعی، محصولی از روابط استنتاجی است، ماهیت پویا و وابسته به زمینه ارتباط و مراوده اجتماعی زبان آشکار می‌شود. این جستار در گام نخست، در صدد بیان مبانی و نحوه بسط این نوع کاربردشناسی در پیوند با استنتاج‌گرایی است و در گام بعد، ارزیابی منتقدانه آن را در نظر دارد. پرسش اصلی این است که برندم بر اساس کدامین مبادی و ساختار توضیح، عقلانیت ارتباطی ما را به نحوه کنش اجتماعی و سازه درونی آن مبتنی می‌داند. آیا این تمام عقلانیتی است که ما داریم و اگر چنین است، در حالی که او آشکارا هر نوع مرجع استعلایی را انکار می‌کند، آیا نقد و تصحیح آن، فراتر از زمینه، ممکن است.

مقدمه

اصلی‌ترین اصطلاح در منظومه نظری رابرت برندم «کاربردشناسی هنجاری» است؛ اصطلاحی که ضمن ابداعات متعدد، ترکیب بدیعی از کاربردشناسی دیوید لویس و استنتاج‌گرایی ویلفرید سلارز را دربردارد.^۱ این اصطلاح که بر بن‌مایه‌های فلسفه قاره‌ای مبتنی است و در زمینه فلسفه تحلیلی زبان طرح می‌شود، بر تحلیل رویه‌های^۲ زبانی عمل اجتماعی متمرکز می‌شود. قصد اولیه کاربردشناسی هنجاری این است که نشان دهد چگونه معانی عبارات برحسب کاربرد توضیح داده می‌شوند. این نظریه با شرح نحوه شکل‌گیری معنا در کاربرد زبان، ذیل رویه‌های عمل اجتماعی، به دنبال چارچوب قانع‌کننده‌ای برای فهم ابعاد هنجاری و اجتماعی زبان است. در عین حال، غایت نهایی این نوع کاربردشناسی، رسیدن به بستر عقلانیت برآمده از کنش و کاربرد هنجاری زبان است؛ براساس این فرض که عقلانیت اجتماعی ما را، آن دسته از رویه‌های عمل اجتماعی می‌سازند که صلاحیت زبانی شدن را دارند.

تلاقی زبان و معنا در رویه‌های عمل اجتماعی زبانی شده، ماهیت اجتماعی و مبتنی بر هنجار زبان را نشان می‌دهد. از این رو، کاربردشناسی، با تحلیل این ماهیت، نحوه شکل‌گیری معنا توسط هنجارهای اجتماعی را تحلیل می‌کند. فرض راهبردی این است که کاربرد زبان مبتنی بر هنجار است. منظور از هنجار، آن دسته از قواعد و معیارهایی است که رویه‌های زبانی را شکل می‌دهند. هنجارها کاربرد زبان را راهبری می‌کنند و معنا را درون بافت متن

اجتماعی-زبانی ایجاد و از این طریق تفسیر را ممکن می‌کنند. با بررسی نحوه شکل‌گرفتن رویه‌های عمل زبانی توسط هنجارهای اجتماعی، کاربردشناسی هنجاری نشان می‌دهد چگونه ساختارهای هنجاری زبان و ارتباط، در گام نخست، افراد اجتماعی را به مثابه موجوداتی عقلانی شکل می‌دهند و در ادامه، افراد اجتماعی شده در شکل دادن عقلانیت بیشتر اجتماع مشارکت می‌کنند.

بررسی کاربرد زبان به نحوه برساخته شدن هنجارها درون برهم‌کنش اجتماعی راه می‌برد و اهمیت نقش‌های استنتاجی، تعهدها و استحقاق‌ها را نشان می‌دهد. رویه عمل گفتمانی، شبکه روابط استنتاجی را به کار می‌اندازد که براساس آن معنای یک عبارت، از نقش آن درون شبکه‌ای از مفاهیم و استنتاج‌های عملی مجوز یافته دریافت می‌شود. کاربردشناسی زمانی می‌تواند رویه‌های کاربرد و معناداری زبان را به طور کامل بررسی کند که در مشارکت با آن استنتاج‌گرایی ساختار یافته تبدیل رویه‌های عمل به گفتمان را نشان دهد. از این رو، استنتاج‌گرایی به مثابه جزء لاینفک کاربردشناسی هنجاری نمایان می‌شود.

این ترکیب، نشان می‌دهد چگونه به‌کارگیری حداقلی از واژگان می‌تواند نوع خاصی از محتوای معناشناختی را بیان کند. الزام به گفتن اینکه چه چیز در کاربرد تعابیر موجب بیان انواع مختلف محتوا می‌شود، بیان را در جایگاه مفهوم قرار می‌دهد که رابطه بین بخش‌های کاربردشناختی و معناشناختی نظریه را مفصل‌بندی می‌کند. بیان کردن چیزی به معنای آشکارکردن آن است. آنچه به معنای بنیادین آشکار است محتوای گزاره‌ای دارد. آشکارکردن چیزی، گفتن آن است، به معنای جای دادن آن در شکلی که بتوان آن را به عنوان یک دلیل آورد و دلایلی را برای آن مطالبه کرد. برندم سعی دارد نشان دهد چگونه فعالیت‌های خاصی که نظریه پرداز به خود کاربران زبان نسبت می‌دهد چنین محتواهایی را می‌تواند به بیان‌ها اعطا کند. معیار روش شناختی کفایت شرح یاد شده این است که نظریه پرداز، محتوای معناشناختی را با شرط به بیان‌ها ضمیمه نمی‌کند (Brandom, 1994, xviii).

۱. چنان‌که برندم در فصل نخست آشکارسازی نشان می‌دهد کاربردشناسی هنجاری در ملاحظات بسط‌یافته کانت، فرگه و ویگنشتاین ریشه دارد (Brandom, 1994, pp3-66 & xiii). در عین حال، کاربردشناسی که بیشتر با کار گرایس معرفی می‌شود، پیشینه نزدیک‌تری نیز برای کار برندم دارد. به روایت هابرماس، بحث پیچیده برندم در فلسفه تحلیلی زبان اگرچه مبتکرانه است، اما در عین حال نمای کلی آن را پیش از وی سایر متفکرین ترسیم کرده‌اند. در سیاق متن آلمانی می‌توان به شباهت با جنبه‌های ساختارگرایی مکتب ارلانگن، به‌ویژه در شرح و بسط ویگنشتاینی آن توسط اف. کامبارتل، و با کاربردشناسی استعلایی کی. او. ایل اشاره کرد (Habermas, 2003, p.306). همچنین، با تلاش‌های هابرماس در بسط و گسترش کاربردشناسی صوری مشابهت‌هایی دارد؛ از جمله بنگرید به: Habermas, 2001, pp.1-103 & 1998, pp.21-103

۲. در این متن اصطلاح «رویه عمل» practice به معنای عمل تدریجی است که طی شرایطی به حصول نتیجه می‌انجامد.

3. expression

با یکدیگر تعامل می‌کنند؛ به این معنا عقلانیت دستاورد اجتماعی است که تنها گروهی از افراد می‌توانند داشته باشند.

لازمهٔ خردمندی وارد شدن به رویه‌های عمل گفتمانی-استدلالی^۳ است. در قلب شرح برندم از این رویه‌های عمل، مفاهیم هنجاری تعهد و استحقاق قرار دارد که آنها را می‌توان به وظایف و تجویزها تشبیه کرد. طی این رویه‌های عمل مشارکت‌کنندگان استدلال می‌کنند، تعهدات را برعهده می‌گیرند و استحقاق‌ها را نسبت می‌دهند.^۴ ویژگی‌های عملی استنتاج، وقتی در شکل دعاوی آشکار می‌شوند، شکل هنجارها، یعنی بایدهای عقلانی را به خود می‌گیرند. عقلانیت، جنسی است که تمامی انواع بایدها متعلق به آن است (Ibid, pp.252-253).

به این ترتیب، برندم باتکیه بر خود-فهمی موجود در سنت فلسفی، رویه‌های عملی را نشان می‌دهد که در آنها خرد و خودآینی سوژه‌های مستعدِ گفتار و کنش اظهار می‌شوند. واژگان کاربردشناختی برندم ذهن محدودی را درون محدوده‌های جهانی مستقلاً موجود ترسیم می‌کند که به نحو خودآیین درون مرزهای محیط اجتماعی عمل می‌کند: برگزیدن خود از جهت استعدادهای تعقل و فهم، تعهد به انتخاب خردمندی^۵ به جای حس‌مندی^۶ به منزلهٔ مجموعه خصایصی است که ما را متمایز می‌کند. . . . خردمندی به جای تحریک‌پذیری یا برانگیختگی، با فهم یا ذکاوت سروکار دارد (Ibid, p.5).

ما موجوداتی هستیم که ماهیتشان مشارکت در عمل^۷ (ارائه و درخواست ادله)^۸ است. معنای فراخواندن یکدیگر برای توضیح، این است که ما برای هر آنچه انجام می‌دهیم در برابر یکدیگر قبول مسئولیت می‌کنیم. ما تأثیرپذیری از ادله، یعنی، به خدمت «نیروی الزام‌آور استدلال برتر»^۸ درآمدن را بر خود روا می‌دانیم. هرگاه مفاهیم را به کار می‌بریم و هرگاه از قواعد معناشناختی و

استنتاج‌گرایی برندم را می‌توان برآمده از رویکرد کلی‌تر پراگماتیستی او دانست؛^۱ زیرا پراگماتیسم به عنوان رویکردی به محتوا، پرهیز از پذیرش محتوایی است که پیوند توضیحی با کاربرد ندارد. برندم رد پای رویکرد استنتاج‌گرایانهٔ خودش را به اندیشهٔ دورتر تاریخ فلسفه و تقابل‌های مشهور آن نسبت می‌دهد: این راهبرد توضیح معناشناختی، که استنتاج را به عنوان مفهوم اساسی خود اخذ می‌کند، در تقابل با راهبرد متعارف از زمان روشنگری است که بازنمایی را به عنوان مفهوم اساسی خود می‌گیرد. رویکرد استنتاج‌گرایانه به هیچ وجه بدون سابقه نیست؛ اگرچه تا حد زیادی خط‌مشی اقلیتی بوده است. در واقع، تمایزی که به نحو متعارف میان خردگرایان قاره‌ای مانند اسپینوزا و لایبنیتس، از یک سو، و تجربه‌گرایان بریتانیایی، مانند لاک و هیوم از سوی دیگر کشیده شده است، برای مقاصد بسیاری به طور واضح‌تر به عنوان تمایزی میان کسانی ارائه می‌شود که ترتیب استنتاج‌گرایانهٔ توضیح را تأیید می‌کنند و کسانی که بر ترتیب بازنماگرایانهٔ توضیح صحه می‌گذارند (Ibid, xvi).

اما اگر هدف نزدیک‌تر کاربردشناسی هنجاری، مفصل‌بندی رویه‌های عمل معناداری است، غایت اصلی آن عمل به مقتضای روشنگری (Brandom, 2000b, p.361) و ارائه شرحی در جهت خردمندی،^۲ نوع خاصی از عقلانیت است. خردمندی ویژگی انسان است و توانایی‌هایی از جمله داشتن نگرش گزاره‌ای (شامل، باورها، امیال، مقاصد)، اجرای کنش‌های قصدی، سخن گفتن و فهمیدن زبان طبیعی را در بر می‌گیرد (Brandom, 1994, p.5). برندم خردمندی را به شیوه‌ای شرح می‌دهد که عاملین عقلانی براساس آن

۱. برندم استنتاج را نوعی انجام کار معرفی می‌کند (Brandom, 1994, p.91). مک‌فارلن بر آن است که اگرچه برندم معناشناسی استنتاج‌گرایانه را لازمهٔ نگرش پراگماتیستی حاکم بر معناشناسی و کاربردشناسی نمی‌داند، اما «استدلال‌های ترغیب‌کنندهٔ او قویاً این پیشنهاد را دارند که یک پراگماتیست باید استنتاج‌گرا باشد» (MacFarlane, 2010, p.81). سویکا رویکرد نظری برندم را مبتنی بر آن چیزی می‌داند که برندم خود پراگماتیسم عقلانی می‌خواند؛ نسخه‌ای از پراگماتیسم بنیادی که در فلسفهٔ زبان، شکل پراگماتیسم معناشناختی را به خود می‌گیرد. از دیدگاه سویکا برندم پراگماتیسم معناشناختی را در دفاع از موضع پراگماتیستی خود و دعاوی ستیزه‌جویانهٔ آن به کار می‌گیرد (Szubka, 2012, p.166).

2. sapience

به جهت تأکید برندم بر صورت‌بندی استنتاجی فعالیت‌های گفتمانی، دیدگاه او دربارهٔ خردمندی به طور عام استنتاج‌گرایی خوانده می‌شود (Scharp, 2009, p.7).

3. discursive practice

۴. نظریهٔ کاربردشناختی برندم انگاره‌های وضعیت‌بایی (تعهدات و استحقاق‌ها) و نگرش‌بایی (نسبت دادن، برعهده گرفتن و تصدیق کردن) را نخستین در نظر می‌گیرند. فرد ممکن است تعهدات و استحقاق‌ها و تصدیق‌های مختلفی را نسبت دهد.

5. sapience

6. Sentience

7. practice of "giving and asking for reasons."

8. binding "force of the better argument."

اساسی‌ترین اشکال الگوی کدگذاری این است که زبان‌های انسانی کدی نیستند. هیچ رابطه‌ی دو تک‌صدایی^۱ بین معنا و صورت، نه در سطح جمله و نه در سطح کلمه وجود ندارد. تک‌صدایی سازوکاری را ترسیم می‌کند که انتقال معنا در آن به‌سختی متصور است. ضمن آنکه اکثر جملات عناصری را دربردارند که برای دریافت معنای خود به اطلاعات زمینه‌ای نیاز دارند. به‌طورکلی، بسیاری از رویکردهای کاربردشناسی بعدی^۲ نشان می‌دهند که بیشتر اوقات معنای زبانی مندرج در یک جمله تنها سرنخی جزئی و مبهم از معنای موردنظر گوینده را پیش می‌نهد.

نسخه‌ای از الگوی کدگذاری (کد تقویت‌شده) بر آن است که اگرچه برای برقراری ارتباط نیازی به کدگذاری همه عناصر معنای جمله نیست، گوینده اگر بخواهد می‌تواند محتوای دقیق اندیشه‌اش را کدگذاری کند. باوجوداین، گوینده تنها بخشی از پیام خود را برای راحتی و نه از سر ضرورت کدگذاری می‌کند (Ibid, pp.16-17). اما آیا می‌توان همه افکار را با اظهارهای منطبق با محتوای خود انتقال داد. باوجود بهترین تلاش‌ها برای کدگذاری دقیق، همیشه جایی برای تفسیر از طرف شنونده وجود دارد.^۳ مشکل دیگر الگوی کدگذاری، انتظار موفقیت‌آمیز بودن تام ارتباط در صورت سیگنال بدون نقص و تحریف کد است؛ درحالی‌که خلاف آن در سوءتفاهم‌های ارتباطی مشهود است. بنابراین، با تغییر پیش‌فرض‌های اساسی و افزوده شدن فرآیندهای استنتاجی به جریان کدگذاری، راهی به الگوی ارتباطی و کاربردشناختی گشوده شد.

گرایس نخستین کسی بود که بر وجود فرآیندهای استنتاجی در ارتباطات کلامی تأکید کرد. او در این زمینه میان معنای طبیعی و غیرطبیعی تمایز گذاشت (Grice, 1957, pp.378-9). براساس دیدگاه وی، شنونده برای درک معنای گوینده، باید مقصود او را درک کند. باوجوداین، یک اظهار، آن‌گونه‌که وجود دود به‌طورطبیعی به معنای وجود آتش است، به معنای قصد گوینده نیست. وقتی می‌گوییم اظهار گوینده به معنای چیزی است،

هنجارهای تفکر استنتاجی فرمان می‌بریم، در «فضای ادله» حرکت می‌کنیم؛ یعنی در فضایی که دلایل مقبول می‌افتند.

در این جستار، نخست، از چرایی و چگونگی انتقال به رویکرد کاربردشناسی معنا سخن خواهیم گفت؛ دوم، مختصات کاربردشناسی خاص برندم را به بحث می‌گذارم که، سوم، بر مبنای تقدم رویه عمل اجتماعی و منظر مشارکتی دوم‌شخص است؛ چهارم، از رابطه کاربرد، معنا و هنجار و نحوه شکل‌گیری و دریافت هنجارها و نیز پنجم، از درهم‌تیدگی کاربردشناسی و استنتاج‌گرایی بحث می‌کنم. از خلال این روایت، سازوکار بایسته رویه‌های عمل در مقام گفتمان به‌مثابه بستر عقلانیت اجتماعی نمایان می‌شود و درنهایت، در مرحله ششم، سویه‌های انتقادی را پیش خواهیم کشید که نظریه برندم باید پاسخ‌گوی آنها باشد.

۱. از کدگذاری تا کاربردشناسی

الگوی ارتباطی برندم که براساس آن دعاوی برعهده‌گرفته‌شده از جانب یک طرف سخن در دسترس جانب دیگر (منتسب‌کننده)، به‌عنوان مقدمات استنتاج قرار می‌گیرد (Ibid, p.474)، در تقابل با الگوی کدگذاری سوسوری، رایج تا نیمه دوم قرن بیستم است، که انتقال پیام را از یک منبع به مقصد از طریق کدگذاری در یک کانال ارتباطی توصیف می‌کرد. به این شکل که گوینده به نمایندگی از منبع، پیامی (مدلول) را کدگذاری می‌کند و با انتشار سیگنالی (دال)، که از طریق کانال شفاهی یا نوشتاری ارسال می‌شود، آن را به مخاطب منتقل می‌کند. در این مدل، برای دستیابی به ارتباط کلامی موفق، نیازی به داشتن توانایی‌های نظریه ذهن نیست؛ زیرا تنها کاری که شنونده برای دریافت معنای گوینده باید انجام دهد، کدگشایی جمله براساس مجموعه‌ای از قوانین قطعی است. اگرچه معمولاً انتقال دقیق به جهت صداهای مزاحم و ظرفیت‌های محدود ناممکن است، اما درعمل، به جهت دارا بودن منبع مستمر، رابطه‌ای جز انتقال با تساهل وجود ندارد. (Shannon and Weaver, 1949, p.108) در الگوی کدگشایی سوسوری، مخاطب کدی را کدگشایی می‌کند که گوینده برای بیان مقصود خود برگزیده است.

1. bi-univocal

۲. ازجمله باخ و هارنیش ۱۹۷۹؛ اسپربر و ویلسون ۱۹۸۶؛ گرایس ۱۹۸۹؛ دیویس ۱۹۹۱؛ کارستون ۲۰۰۲ (بنگرید به؛ Zufferey, 2010, p.16).

۳. به‌منظور جزئیات این بحث بنگرید به؛ Carston, 2002, p.28ff.

آن ارتباط برقرار کند، و شنونده باید قصد گوینده را فرامی‌داند. با وجود این، مبنای قرار دادن ضرورت انجام ماهرانه چنین فرامونده‌های پیچیده‌ای برای هر عمل ارتباطی می‌تواند مشکل‌ساز باشد. برخی از مدل‌های استنتاجی این انتقاد را طرح کرده‌اند که بنا بر نظریه گرایس اساساً تنها سخنرانانی می‌توانند صحبت کنند که قادر به انجام ماهرانه فرامونده‌ها هستند.^۳ برندم در امتداد کار گرایس، و متفکرینی که کار او را بسط دادند،^۴ الگوی کدگذاری را به دو دلیل عمده رد می‌کند:

الف) این الگو معانی یا هر آنچه را که انتقال می‌یابد نسبت به افعال ارتباطی، پیشین در نظر می‌گیرد. براساس این، ارتباط صرفاً عبارت است از انتقال آنچه از پیش وجود دارد. در مقابل، برندم در انتقال معنای عبارات زبانی، نقشی به مراتب مرکزی‌تر به ارتباط می‌دهد. او این ایده هابزی را رد می‌کند که معانی و هنجارها به نوعی پیش‌تر به لحاظ زمانی ایجاد شوند و زبان صرفاً برای انتقال اطلاعات به کار رود (Brandom, 1994, p.51). اگر ارتباط را در آغاز فرآیند قرار ندهیم، نمی‌توان توضیح داد عبارات زبانی چگونه معانی خود را به دست می‌آورند.

ب) براساس الگوی کدگذاری، وقتی گوینده‌ای جمله‌ای را اظهار می‌کند و شنونده‌ای جمله اظهار شده را درک می‌کند، طرفین ناگزیر معانی متفاوتی را با جمله اظهار شده تداعی می‌کنند. اگر ارتباط، معنای جمله را حفظ نمی‌کند، در نتیجه چیز واحدی وجود ندارد که در اظهار گوینده، کدگذاری و توسط شنونده، کدگشایی شود. در ادامه، نظریه کاربردشناسی برندم را در ضمن مبادی آن ترسیم می‌کنم. نخستین مبداء، نشان دادن تقدم کنش و رویه‌های عمل اجتماعی در شکل‌گیری هنجار و گفتار است.

می‌گوییم که او قصد داشته است با تولید اظهار خود، از طریق بازشناسی مقصودش، تأثیر خاصی بر شنونده بگذارد. بنابراین، انگاره معنای غیرطبیعی، مستلزم سطحی مضاعف از قصدیت است؛ اولاً، قصد انتقال پیام و ثانیاً، قصد تحقق قصد انتقال این پیام با بازشناسی آن توسط شنونده.

گرایس نشان داد فهم یک اظهار را نمی‌توان، بدون در نظر گرفتن آنچه به طور ضمنی ابلاغ می‌شود، به درک معنای صریح تقلیل داد. مرجع این حکم مشاهده اوقاتی است که معنا را به طور ضمنی از طریق یک اظهار انتقال می‌دهیم، بی‌آنکه منطقاً از محتوای آن قابل استنتاج باشد (استلزام‌ها).^۱ طرح‌واره گرایس برای مفاهیم و قصدهای ضمنی محاوره‌ای از این قرار است:

۱. او گفته است که p؛
۲. دلیلی وجود ندارد که فرض کنیم او اصول یا حداقل اصل مشارکتی را رعایت نمی‌کند؛
۳. او نمی‌تواند این کار را انجام دهد، مگر اینکه فکر کند که q؛
۴. او می‌داند (و می‌داند که من می‌دانم که او می‌داند) که فرضی را که او می‌پندارد که q لازم است، می‌توانم ببینم؛
۵. او کاری نکرده است که من را از اندیشه q بازدارد؛
۶. او قصد دارد من فکر کنم، یا حداقل مایل است به من اجازه دهد فکر کنم، که q؛
۷. و لذا دلالت کرده است که q (Ibid, p.50).

اگرچه انگاره نظریه توانایی‌های ذهن هنوز در زمان کار گرایس مطرح نشده بود، گویی در قلب نظریه ارتباط او قرار دارد. براساس طرح‌واره پیش، همان‌طور که کاربرد اصطلاحاتی مانند فکرکردن، فرض کردن و دانستن نشان می‌دهد، دیدگاه گرایس در خصوص برقراری ارتباط تا حد زیادی بر انتساب وضعیت‌های ذهنی استوار است.

گزارش گرایسی از ارتباطات با ایراداتی مواجه شد. مهم‌ترین مورد از دیدگاه نظریه ذهن این است که برای برقراری ارتباط، هم گوینده و هم شنونده باید همیشه عمیقاً درگیر ذهن خوانی باشند. به‌طور خاص‌تر، گوینده باید اندیشه‌ای را فرامی‌داند که می‌خواهد با

2. metarepresentations

۳. بحث است که برخی از افراد مبتلا به اوتیسم در غیاب نظریه عملکردی ذهن قادر به صحبت کردن هستند. گلوئر و پاگین این واقعیت را دلیلی ملموس می‌دانند که نظریه ارتباط گرایس قابل دفاع نیست. با وجود این، ربول می‌نویسد: اگر افراد مبتلا به اوتیسم واقعاً بدون نقص ارتباط برقرار می‌کردند، رفتار ارتباطی آنها باید از دیگر سخنرانان قابل تشخیص نباشد؛ اما واضح است که چنین نیست (برای توضیحات بیشتر در این زمینه بنگرید به: Zufferey, 2010). همچنین به منظور اشکال و پاسخ‌ها به الگوی گرایس از جمله برای اشکال نامعقول بودن روان‌شناختی نگاه شود به: Petrus, 2010, pp.12-13.

۴. برندم خود به لویس، بنت و سرل اشاره می‌کند که به طرق متفاوت الگوی گرایسی را بسط دادند (Brandom, 1994, pp.146-7). در اینجا قصد روایت کردن ماجرای بسط این الگو تا به برندم را ندارم.

1. implicatures

۲. تقدم رویه عمل اجتماعی

توضیح معانی عبارات برحسب کاربرد آنها مستلزم تمرکز تحلیل بر افعال گفتاری و از میان آنها بر اخبارها، یعنی افعال گفتاری اخباری است؛ زیرا اخبارها، هم دعاوی صدق را حمل می‌کنند و هم به مثابه ادله له یا علیه دعاوی صدق به کار می‌روند.^۱ دلیل خوب، بر قواعد منطقی و معناشناختی-مفهومی مبتنی است و به نحو بیناذهنی از آن تبعیت می‌شود. این قواعد از رویه‌های عمل اجتماع زبانی دریافت می‌شوند. «دلیل بودن در وهله نخست باید براین اساس تعیین شود که چه عاملی موجب می‌شود یک اجتماع چیزی را در عمل... برای دعاوی، دلیل تلقی کند» (Ibid, p.253).^۲ از این رو، برندم با مبنا قرار دادن رویه‌های عمل اجتماعی، ساختار خاصی را شناسایی می‌کند که رویه‌های عمل اجتماعی صلاحیت زبانی شدن را می‌یابند (Ibid, xii). این رویکرد کاربردشناختی بر پیش فرض دو تقدم مبتنی است: تقدم دانش عملی و غیرگزاره‌ای بر دانشی که موضوع نظرورزی شده است، و تقدم رویه‌های عمل اجتماع زبانی بر نیات خصوصی گویندگان فردی.^۳

برندم به تبع تقدم ویتگنشتاینی دانش عملی و غیرگزاره‌ای بر دانش به صراحت موضوعی شده،^۴ و تقدم هایدگری «امر تودستی» بر «امر حاضر در دست»،^۵ مبنای هنجارهای (قواعد یا اصول) سخن گفتن و کنش کردن را دانش عملی می‌داند که به موجب آن

سخن‌گویان می‌دانند چگونه اظهارها^۶ را بسازند و دریابند. هنجارها از طریق دانش ضمنی، رفتار را هدایت می‌کنند و سخن‌گویان درخصوص آنها به هیچ دانش آشکاری نیاز ندارند. باوجود این، مشارکت‌کنندگان در حین کسب زبان طبیعی‌شان مهارت آشکارساختن این ضمیمه را به دست می‌آورند؛ یعنی یاد می‌گیرند «دانش - چگونگی» صرفاً مورد عادت را به «دانش - اینکه»^۷ موضوعی^۸ تبدیل کنند. سوژه‌های مستعد گفتار و کنش اساساً قادر به بازیابی تأملی و آشکارا بیان کردن آن چیزی هستند که می‌دانند در عمل چگونه انجام دهند.

پیاژه در این زمینه از «انتزاع تأملی»^۹ سخن می‌گوید،^{۱۰} که بالاترین سطح انتزاع است. انتزاع تأملی آغاز مطلق ندارد و از همان سنین اولیه در هماهنگی ساختارهای حسی- حرکتی وجود دارد (Beth & Piage, 1974, pp.203-208). این نوع انتزاع در رشد شناختی کودک از هماهنگی‌های اولیه با مفاهیم عدد، اندازه‌گیری و نسبت آشکار می‌شود.^{۱۱} پیاژه انتزاع تأملی را به عنوان توصیفی از سازوکار توسعه اندیشه منطقی، اگرچه نه آگاهانه، طرح می‌کند. یکی از اجزای مهم نظریه عمومی پیاژه که تکامل بیولوژیکی را به توسعه هوش مرتبط می‌کند، این ایده است که انتزاع تأملی یکی از موارد جدا شده از فرآیندهای بسیار کلی ویژه‌ای است که در سراسر آفرینش زنده یافت می‌شود (Dubinsky, 2002, p.98).

1. assertoric

در تحلیل کاربردشناختی، افعال گفتاری اخباری بنیادی هستند. اخبارها اساساً خوراکی استنتاج‌ها هستند؛ زیرا اظهار یک جمله بالقوه دارای نیرو یا دلالت اخباری طرح آن به عنوان یک دلیل است (Brandom, 1994, p.168).

۲. هابرماس در گزارش خود از نظریه برندم می‌نویسد که در نهایت آنچه برای این تحلیل تعیین‌کننده‌اند موضع‌گیری‌های آری / خیری هستند که مشارکت‌کنندگان توسط آنها به دعاوی اعتبار یکدیگر پاسخ می‌گویند. برای توضیح این معنا رجوع شود به (Habermas, 1998, p. 215-255). با اینکه برندم گزارش هابرماس را وافی به مقصود خود می‌داند، به نظر می‌رسد تأکید بر همین نکته می‌تواند از جمله نقاط افتراقی و تعیین‌کننده تفاوت نگاه‌های ایشان باشد؛ چه آنکه در نگاه برندم موضع نهایی عقلانی مبتنی بر هیچ‌یک از طرفین مخاطبه نیست و می‌تواند فارغ از موافقت و یا مخالفت طرف‌ها صادق یا کاذب باشد.

۳. برای توضیح این معنا نگاه شود به (Habermas, 2003, 133ff)

4. know-how

5. thematized

6. "ready to-hand" "present-at-hand"

به منظور تحلیل خاص برندم و استفاده‌هایی که برای بیان اندیشه خودش و اثبات تقدم نظر بر عمل و اولویت امر اجتماعی، از نظریه «ابزار»، امر تودستی و امر حاضر در دست هایدگر می‌کند بنگرید به: Brandom, 1983

7. utterances

8. thematic "knowing-that"

یعنی دانشی که در ساحت نظر است و صرفاً امر تودستی مورد عادت نیست. از همین رو چندوچون و جوانب آن مورد توجه است و درخصوص چرایی انجام آن و پیوند آن با دیگر امور اندیشه می‌شود؛ درحالی که اصطلاح «knowing-how» به توانایی‌ها و مهارت‌های عملی اشاره دارد که در انجام آن لزوماً توجه نظری وجود ندارد. «knowing-that» به دانش نظری و توانایی توضیح اشاره دارد که به‌ویژه به هنگام بروز مشکل در جریان عمل پا به میان می‌گذارد.

9. Reflective abstraction

۱۰. پیاژه سه نوع اصلی انتزاع را در فرآیند شکل‌گیری شناخت و رشد آن متمایز می‌کند: انتزاع تجربی، شبه‌تجربی و تأملی. هر سه نوع انتزاع با درجه‌ای از فعالیت و کار سوژه همراه است؛ حتی در انتزاع تجربی که به نظر می‌رسد ویژگی مورد دریافت کاملاً در جسم قرار دارد.

۱۱. این روند در پیشرفته‌ترین صورتش به نوعی تفکر ریاضی می‌انجامد و از طریق ریاضیات عالی ادامه می‌یابد. درواقع، کل تاریخ توسعه ریاضیات تا به امروز نمونه‌ای از فرآیند انتزاع تأملی است. به واسطه انتزاع تأملی، فرم یا فرآیند از محتوا جدا می‌شود و خود فرآیندها در ذهن ریاضیدان به ابژه‌های محتوا تبدیل می‌شوند.

۲. امر اجتماعی و منظر دوم‌شخص

دومین فرض تقدم، تقدم رویه‌های عمل اجتماعی هر اجتماع زبانی بر نیات خصوصی گویندگان فردی است. با چرخش زبانی، حجیت معرفت‌شناختی از تجربه‌های خصوصی سوژه فردی به رویه‌های عمل عمومی اجتماع زبانی انتقال می‌یابد. وقتی فهم محتوای گزاره‌ای مورد تبادل جای «ابژه‌های بازنمایی»^۶ را بگیرد، آنچه رخ می‌دهد صرفاً رویگرداندن از الگوی بازنمایی دانش نیست. انتقال به یک الگوی ارتباطی حصول تفاهم، بر اولویت امر اجتماعی و اینکه اعضای اجتماع زبانی متقابلاً یکدیگر را به مثابه سوژه‌های مسئول می‌شناسند، صحه می‌گذارد. آنها از طریق اجتماعی شدن ارتباطی وارد شبکه‌ای از مناسبات مسئول در قبال یکدیگر می‌شوند. از آنجاکه این مسئولیت باید به شکل ادله نقد شود، رویه عمل گفتمانی ارائه و درخواست ادله، شالوده ارتباط روزمره را نیز بنا می‌کند.

اولویت امر اجتماعی با این تصمیم روش‌شناختی گره‌خورده است که نظریه پرداز از منظر دوم‌شخصی اظهارات گوینده را از چشم‌انداز مخاطب^۷ تحلیل می‌کند. برندم در قالب سنت پراگماتیستی سعی دارد با تحلیل پدیده‌های مرتبط از نقطه نظر کنشگر از تنگناهای ذهن‌گرایی بگریزد. از این رو، پرسش توصیفی در خصوص چیستی و یا معنای «صدق» را با این پرسش عملی^۸ جایگزین می‌کند که: وقتی چیزی را «صادق»^۹ می‌دانیم - به طور مثال، وقتی تأکید می‌کنیم که عبارات صادق را می‌پذیریم، یا انتخاب آنها را به دیگران توصیه می‌کنیم، و یا به طور کلی، آنها را مفید می‌دانیم و از این دست موارد- در حال انجام چه کاری هستیم؟ در این حالت، دو مرحله باید از هم تمییز داده شوند:

نخست، اگر مفسر، فعل گفتاری‌ای را به گوینده نسبت می‌دهد که او در آن این ادعا را مطرح کرده است که p صادق است، به این طریق خودش را متعهد به p کرده است. مفسر، فعل منتسب را به عنوان الزام بر گوینده («تعهد»)^{۱۰} می‌فهمد. گوینده

مسیر آشکارکردن آنچه به نحو عملی انجام می‌شود «نیروی بیانی»^۱ است. این مقصود، یعنی آشکارکردن دانش شهودی در خصوص نحوه به کار بردن درست واژگان معناشناختی مطابق قواعد را می‌توان به کمک واژگان و عبارات منطقی بر آورده کرد. به این ترتیب، دو سطح از عقلانیت مطرح است: «در معنای حدقلی»^۲ هر موجودی که به رویه‌های عمل زبانی اشتغال دارد و از این رو مفاهیم را به کار می‌برد، موجودی عقلانی است. در معنای حداکثری، موجودات عقلانی نه تنها موجودات زبانی‌اند، بلکه، دست‌کم به نحو بالقوه، موجودات منطقی نیز هستند» (Brandom, 1994, xxi).

برندم از این گرایش به ارتقاء تأملی^۳ خویش، که درون زبان ساخته می‌شود، به نحو روش‌شناختی بهره‌برداری می‌کند. همان‌طور که منطق، قواعد شهودی متعارف منطقی را صورت‌بندی می‌کند، کاربردشناسی هنجاری دانش ما درباره نحوه به کار بردن زبان را بازسازی می‌کند: «نظریه‌ای درباره بیان»^۴ ... باید توضیح دهد چگونه آنچه آشکار است از آنچه ضمنی است ناشی می‌شود. در وهله نخست، این نظریه باید توضیح دهد چگونه هنجارهای متضمن در رویه عمل گفتمانی محتوای گزاره‌ای را اعطا می‌کنند - یعنی، کدام ویژگی‌های^۵ کاربرد چنین محتوایی را دارند. سپس این نظریه باید نشان دهد چگونه همین هنجارهای ضمنی اعطاکننده - محتوا می‌توانند خودشان را در قالب قوانین و یا اصول آشکار کنند» (Ibid, p.77).

کاربردشناختی هنجاری با مبدا قراردادن توصیف مشارکت‌کنندگان در رویه عمل اجتماعی-هنجاری، می‌کوشد تا با عبارات ارائه‌شده توسط این سطح از توصیف، دقیقاً آنچه را بیان کند که لازم است تا آن رویه عمل گفتمانی باشد. این پروژه سعی دارد زواید نظری را کنار بگذارد که برای توضیح گفتمانی بودن تعاملات واقعی گفتمانی ما ضروری نیستند.

6 Representative objects

7. interlocutor

8. performative

9. true

10. commitment

1 expressive power

2. weak

3. reflexive

4. expression

5. proprieties

۳. معنا، کاربرد و هنجارها

معانی که در بررسی کاربرد به دست می‌آیند، وضعیت‌های هنجاری هستند که مشارکت‌کنندگان ایجاد و ذیل اظهارات خود در گفتمان انتقال می‌دهند. رفتار مبتنی بر هنجار از این جهت از رفتار صرفاً قاعده‌مند متمایز می‌شود که سوژه‌های کنشگر براساس آنها می‌دانند چه انتظاری از ایشان می‌رود و مفهوم هنجاری را دنبال می‌کنند که می‌توانند از آن تخطی کنند. در واقع، هر اجتماعی حالات رفتاری خاصی را به منزله صحیح یا انحراف یافته تکریم یا تحریم می‌کنند. این حالات رفتاری، هنجارها و یا به تعبیر دیگر قواعد و قوانین برآمده از دل آن جامعه هستند. قانون‌گذار کدگذاری دوتایی^۴ رفتار را به عنوان مطلوب یا نامطلوب برعهده می‌گیرد و بر انتظارات رفتاری هنجاری متناظر، پاداش و مجازات مقرر می‌کند. هنجارهای شکل‌گرفته در رویه عمل زبانی به صورت بایایی^۵ عرضه می‌شوند.

روابط میان معنا و کاربرد تنها در زمینه کاربرد توصیف و نسبت معنای روشنی دارد. کاربرد نفی و ارجاع، دوسر حدی هستند که معنا را به روشن‌ترین شکل متعین می‌کنند؛ مثل عباراتی نظیر «نه» برای بیان نفی و کاربرد اسامی برای ارجاع به مسمی. در عین حال، برندم از این اجتناب می‌کند که حد قابل قبول کاربرد را توصیف جنبش‌های ذرات بیان‌شده در ادبیات دانش فیزیک قرار دهیم؛ زیرا در این صورت نه تنها نخواهیم دانست از صداها یا نوشته‌های مختلف چه چیز منظور یا اظهار شده است، بلکه حتی نمی‌توانیم بدانیم به‌طور کلی، چیزی از آنها منظور یا اظهار شده است یا خیر. در نتیجه، کاربرد مورد نظر برندم نه سخاوتمندانه کاربرد واژگان معناشناختی یا قصدی را اجازه می‌دهد، و نه تنگ‌نظرانه بر صرف کاربرد واژگان طبیعت‌گرایانه اصرار می‌ورزد؛ اما به‌طوراساسی از واژگان هنجاری استفاده می‌کند (Ibid, xiii).

برندم بعد هنجاری رویه عمل زبانی را به دو طریق توضیح می‌دهد: نخست، با این فرض که دلالت‌های کاربردشناختی افعال گفتاری براساس نحوه تأثیر فعالیت‌های عملی بر تعهدات و تجویز آنها ارائه می‌شوند. در این فرض، هنجارها به‌مثابه صورتی

با انتخاب حالت اخباری^۱ خود را ملزم می‌بیند در صورت نیاز، دلایل باور خود به صدق p را ارائه دهد. ولی، دلایل فهمیده نمی‌شوند، مگر آنکه در همان حال میزان اعتبار آنها نیز ارزیابی شود؛

دوم، این نکته توضیح می‌دهد که چرا مفسر به‌نوبه خود در قبال انتساب ادعایی به گوینده، موضعی را اتخاذ می‌کند یا تعهدی را بر عهده می‌گیرد. او ارزیابی می‌کند که آیا از دیدگاه خود او نیز p اعتبار مورد نظر را برآورده می‌کند؟ اگر چنین باشد، او حقانیت گوینده نسبت به دعوی p را تصدیق می‌کند. به این ترتیب، خبر مورد اظهار گوینده این امکان را برای هر مفسری فراهم می‌کند که دعوی صدق و تعهد متناظر با آن را به هر نحو که مناسب بداند به گوینده نسبت دهد.

این تصمیم به نفع تحلیلی از افعال گفتاری است که نحوه دریافت موجودیت افعال و نگرش‌های طرف‌های سخن را بر وضعیت اظهارات ایشان اولویت می‌بخشد. همچنین، این اولویت تشبیه «امتیازشماری»^۲ و در واقع، مقایسه کلی یک گفت‌وگو با بازی بیس‌بال را برمی‌انگیزاند. در این نمونه مثالی، رویه عمل گفتمانی^۳ در بردارنده تبادل اخبارها، پرسش‌ها و پاسخ‌هایی است که طرف‌های سخن به‌طور متقابل به یکدیگر نسبت می‌دهند و با توجه به دلایل ممکن در نظر می‌گیرند. در اینجا، هرکس از منظر خود دنبال می‌کند که چه کسی حق داشت کدام فعل گفتاری را انجام دهد و چه کسی کدام اخبارها را براساس باور معتبر پذیرفت و در نهایت، چه کسانی نسبت به پذیرفته‌بودن روایتی، به دلیل عدم پشتیبانی دعاوی اعتبار خود به‌نحو گفتمانی، مبالغه کردند و بدین‌سان خودشان را در مقابل دیدگان دیگر بازیگران از اعتبار ساقط کردند. هر مشارکت‌کننده‌ای که به‌واسطه مشارکت‌های خود «امتیازاتی را به دست می‌آورد»، هم‌زمان «امتیازی» را محاسبه می‌کند که دیگران با مشارکت خودشان به دست می‌آورند.

1. assertoric

2. scorekeeping

برندم در بخش سه آشکارسازی از اصطلاح «امتیازشماری» دیوید لوئیس برای مقاصد توضیحی خود استفاده می‌کند.

3 discursive practice

4. binary

5. deontic

رویه عمل گفتمانی تولید و مصرف محتواهای گزاره‌ای را به وجود می‌آورد. گزاره‌ها^۳ همان‌هایی هستند که می‌توانند به عنوان مقدمات و نتایج استنتاج‌ها (به عنوان ادله و نیازمند ادله) به کار روند. «محتوا»^۴ اصطلاح فراگیری است که افزون بر معنای زبانی، دیگر انواع موجودیت‌ها نظیر باورها را نیز شامل می‌شود. محتوا دارای گزاره‌ای برحسب صورت‌بندی استنتاجی فهمیده می‌شود. این مسئله حرکت از کاربردشناسی به معناشناسی است. با بررسی محتواهای معناشناختی که رویه‌های عمل می‌توانند به اوضاع و اجراها بدهند، نوعی معناشناسی دارای نقش مفهومی^۵ شناسایی می‌شود که در رویه‌های عمل واقعی تولید و مصرف افعال گفتاری ریشه دارد. نظریه محتوا در گام نخست به عنوان یک نظریه معناشناختی ارائه می‌شود؛ اما نظریه معناشناختی بر یک نظریه کاربردشناختی مبتنی است، بنابراین شرح آنها در پیوند با هم منطقی است.

۴. پیوند درونی کاربردشناسی و استنتاج‌گرایی

ابتکار اصلی برندم، توصیف رویه‌های عمل گفتمانی در پیوند با نظریه معناشناختی است. آنچنان‌که هر دو یک کل همساز را شکل می‌دهند. برندم عناصر برنامه استنتاج‌گرایانه معاصر را از مفهوم‌نگاشت^۶ فرگه، سلارز، و برخی نوشته‌های دامت استخراج می‌کند. توضیح معرفت‌شناختی دامت راجع به معنا جهت این همسازی را نشان می‌دهد: ما یک جمله خبری را در صورتی می‌فهمیم که دو چیز را بدانیم: شرایطی را که ذیل آن این جمله

از وضعیت اجتماعی توضیح داده می‌شوند که توسط نگرش‌های عملی کسانی ایجاد می‌شوند که آنها را نسبت می‌دهند و تصدیق می‌کنند؛ دوم، توضیح دقیق آنچه واژگان هنجاری بیان می‌کنند. با شروع از نگرش‌های امتیازشمار بایایی پایه^۱ و رویه‌های عملی که بر آنها حاکم‌اند، شرح داده می‌شود که تعابیر^۲ چگونه باید به کار روند تا به صراحت، همان انگاره‌های هنجاری مورد درخواست کاربردشناسی هنجاری - متعهدشده است، اجازه‌یافته است، باید، و از این قبیل - را بیان کنند. این شیوه به جای تقلیل اصطلاحات هنجاری به اصطلاحات غیرهنجاری، محتواهای مفهومی صریحاً هنجاری را برحسب رویه‌های عمل به نحو ضمنی هنجاری توضیح می‌دهد.

بنابراین، نخستین گام (کاربردشناسی)، طرح نظریه‌ای درباره کاربرد زبان برحسب نگرش‌های امتیازشمار عملی نسبت‌دادن و تصدیق کردن وضعیت‌های بایایی تعهد و تجویز است. از این رو، دلالت کاربردشناختی اجراها - افعال گفتاری از قبیل اخبارها - مبتنی بر تفاوتی فهمیده می‌شود که آن اجراها در تعهدات و تجویزهای امتیازشمارهای متعدد ایجاد می‌کنند.

گام بعدی (استنتاج‌گرایی) بیان این مطلب است که چنین مجموعه‌ای از رویه‌های عمل اجتماعی باید چه ساختاری داشته باشند تا به طور خاص صلاحیت عنوان رویه عمل گفتمانی را بیابند. شرح رویه عمل گفتمانی توضیح می‌دهد که چگونه فعالیت مشارکت‌کنندگان در یک رویه عمل گفتمانی موجب بارشدن محتوای وضعیت‌های ذهنی، عبارات زبانی و کنش‌های قصدی می‌شود. بدین ترتیب، توصیف نحوه اعطای محتواهای گزاره‌ای به وضعیت‌ها، نگرش‌ها و اجراها توسط رویه‌های عمل گفتمانی زبانی، شرح اجتماعی و زبانی قصدیت را به مثابه امری این جهانی و غیراسرارآمیز به دست می‌دهد.

۳. اساسی‌ترین نوع محتوای مفهومی، محتوای گزاره‌ای است: آن نوع محتوایی که جملات اعلامی declarative (و جمله‌واره‌های «که» یا مکمل‌های جمله‌ای تعیین‌کننده معنای اسنادهای نگرش گزاره‌ای) بیان می‌کنند؛ زیرا این نوع محتوا شکل درستی برای گفتنی، اندیشیدنی، باورکردنی بودن دارند و می‌توانند در مقام آشکارکننده چیزی فهم شوند (Brandom, 2000a, p.37)

4. content

۵. نظریه معناشناختی برندم متعلق به خانواده معناشناسی نقش مفهومی است. اعضای این خانواده معنا یا محتوا را برحسب نقش مفهومی حامل معنا یا محتوا توضیح می‌دهند. نسخه برندم نقش مفهومی حامل محتوا را نقش آن در استنتاج می‌گیرد. حامل‌های محتوای اولیه، نشانه‌های جمله هستند. انگاره اولیه استنتاج، استنتاج مادی است که رابطه‌ای میان دو حامل محتواست و رابطه استنتاجی آن (تا حدی) به دلیل محتوایی است که حمل می‌کنند (برخلاف استنتاج صوری که برقرار بودن رابطه استنتاج در آن به دلیل شکل صوری حامل‌های محتوا است). بنابراین، محتوای یک نشانه جمله، نقش استنتاجی آن است (Scharp, 2009, p.7).

6. Begriffsschrift

1. basic deontic scorekeeping attitudes

منظور اصول و باورهای اساسی است که تصمیم‌گیری و کنش انسانی را هدایت می‌کنند. این نگرش‌ها اغلب مفاهیمی مانند وظیفه، تعهد و مسئولیت اخلاقی را شامل می‌شود. نیروی یک اظهار، دلالت یک فعل گفتاری، برحسب تفاوتی فهمیده می‌شود که نسبت‌دادن و متعهدشدن طرفین در تعهدات و استحقاق‌ها را ایجاد می‌کند؛ یعنی برحسب تغییر نگرش‌های امتیازشمار بایایی که صحنه می‌گذارد. در واقع، وضعیت‌های بایایی را باید صرفاً به عنوان راه‌هایی برای حفظ چنین امتیازاتی فهمید (Brandom, 1994, p.188).

2. locutions

چالش توضیحی اصلی استنتاج‌گراها توضیح بُعد بازنمایی محتوای معناشناختی - یعنی، تفسیر روابط ارجاعی برحسب روابط استنتاجی - است (Ibid, vxi). استنتاج‌گرایی باید مفاهیم بازنمایی^۵ مانند دربارگی،^۶ صدق و ارجاع را با اصطلاحات استنتاجی توضیح دهد. اگرچه برندم امکان موضوعی را می‌پذیرد که ترتیبی از توضیح را برقرار نمی‌کنند، اما خودش بر آن است تا توضیحی سراسر است ارائه دهد. او عقل‌گرایان را در سمت استنتاجی و تجربه‌گرایان را در سمت بازنمایی می‌داند و کانت را نقطه اوج سنت استنتاج‌گرایی معرفی می‌کند. برندم این بعد را بدون استفاده از اصطلاحات بازنمایی رایج با تقسیم محتوای اسنادی گزاره به «جهت شیء» و «جهت جمله»^۷ حفظ می‌کند. جهت جمله، اسناد تعهد جمله به شخص است؛ درحالی‌که جهت شیء، دربارگی جمله بعد بازنمایی را نشان می‌دهد. توصیفات جهت جمله، باور را به گزاره، و توصیفات جهت شیء، باور را به شیء نسبت می‌دهند (Ibid, p.500). توصیفات جهت شیء که نسبت نگرش‌های فرد به یک شیء یا موجودیت را بیان می‌کنند، توسط هنجارهای برآمده از رویه‌های عمل اجتماعی هدایت می‌شوند. این توصیفات تعبیر اساسی بازنمایی زبان طبیعی هستند (Ibid, p499) و از منظر توصیف‌کننده صورت می‌گیرد؛ خواه در واقع، عامل قصد چنین توصیفی را داشته باشد؛ خواه نه.^۸

با وجود این، این نه دانش تجربی بلکه دانش زبانی است که مفسر را به دانش قواعد (شرایط و پیامدهای کاربرد صحیح عبارات زبانی) مجهز می‌کند. موضوعی که مشارکت‌کنندگان در گفتمان

می‌تواند اخبار شود و پیامدهایی که برای مشارکت‌کنندگان از قبول خبر مورد نظر نتیجه می‌شود (Dummett, 1973, p.453). این برداشت معرفت‌شناختی از فهم زبانی برای چشم‌انداز دوم شخصی طراحی شده است که می‌تواند برای برآورده شدن شرایط اخبار‌پذیری^۱ درخواست ادله و از خبر پذیرفته شده استنتاج کند.^۲

افزون بر این، برندم در این فرض از سلارز پیروی می‌کند که توجیحات منوط بر شرایط و نتایج کاربرد ممکن یک بیان، توسط روابط استنتاجی «مادی» ای پشتیبانی می‌شوند که بخش لایتجزای محتوای معناشناختی را شکل می‌دهند (Brandom, 1994, p.102-116). معناشناسی استنتاجی که محتوای مفهومی بیان را با کمک نقش آفرینی‌ها در استنتاج‌های مادی^۳ تحلیل می‌کند، با گفتمان به‌عنوان «تولید و مصرف دلایل» منطبق می‌شود. مشارکت‌کنندگان در گفتمان، یک بیان را در پرتو دلایلی می‌فهمند که آن را با توجه به شرایط و پیامدهای کاربرد صحیح آن قابل قبول می‌کند. در این بین، صحت کاربرد، ذیل عناوین کلی ارزیابی‌های صدق یا بازنمایی بحث می‌شوند و صحت استنتاج، ذیل عنوان کلی ارزیابی‌های عقلانیت (Brandom, 1994, p.18). صحت استنتاج مادی نه به‌صورت منطقی بلکه با محتوای واژگان غیرمنطقی تعیین می‌شود.^۴ در عین حال، برندم با قبول دلایل تجربی که می‌توانند یک زنجیره توجیه را قطع کنند؛ یعنی، ادراک‌هایی که به‌منزله ادله به‌شمار می‌آیند، بی‌آنکه نیازمند توجیه بیشتر باشند، خودش را از استنتاج‌گرایی افراطی می‌رهاند؛ اما آیا این به معنای متمسک شدن به بازنمایی است؟

۵. نظریه بازنمایی که مبتنی بر ثنویت ذهن و عین است، دارای مختصاتی که با مفاهیمی نظیر درباره چیزی بودن، ارجاع داشتن و صدق توضیح داده می‌شود.

6. aboutness

7. de re, de dicto

۸. کرافورد در این رابطه به اشکال مشهوری اشاره می‌کند که توصیفات جهت شیء را در توضیح کنش تضعیف می‌کند و برندم به طرز عجیبی از آن غفلت می‌کند. اشکال مورد نظر از این واقعیت ناشی می‌شود که توصیفات جهت شیء از اصول حاکم بر توصیفات جهت جمله تبعیت نمی‌کنند و برخلاف آنها نسبت دادن محتوای ناسازگار به عامل را روا می‌دارند. همچنین، از اصل معرفی پیوند باوری the principle of Doxastic Conjunction Introduction، اینکه باور به دو ویژگی متمایز یک شیء بر باور به پیوند آنها دلالت دارد، تخطی می‌کند. کرافورد راه‌حلی را پیشنهاد می‌کند که به باور خودش با رویکرد استنتاجی-اجتماعی هنجاری حذف‌ناشدنی برندم به معنا و قصدیت سازگار است. برای این معنا نگاه شود به (Crawford, 2022, pp.103-121)

1. assertibility

۲. برای بحث مشابه هابرماس در این زمینه رجوع شود به: (Habermas, 1998, p.130)

3. material inferences

۴. ویژگی نقش بیانی واژگان منطقی، آشکارکردن روابط استنتاجی است. از این رو، شرطی‌ها به‌عنوان نمونه اعلاهای تعبیر منطقی تلقی می‌شوند. برندم این خط فکری را تنها زمانی معنادار می‌داند که قواعد مرسوم استنتاج را فراتر از آن چیزی در نظر بگیریم که صورت منطقی تضمین می‌کند؛ یعنی باید اذعان داشت افزون‌بر استنتاج‌هایی که از لحاظ صوری خوب هستند، یعنی به لحاظ منطقی معتبرند، استنتاج‌هایی وجود دارند که از لحاظ مادی خوب هستند؛ یعنی مفاد مفاهیم غیرمنطقی را بیان می‌کنند که در مقدمات و نتیجه‌گیری‌های استنتاج‌ها به کار می‌روند (Articulating Reasons, 2000, p.37).

رویه عمل گفتمانی تعیین می‌کند. اعضای یک رویه عمل گفتمانی نیروی خاص اظهار معین را تعیین می‌کنند. آنها از محتوای جمله اظهار شده (نقش استنتاجی آن) برای تعیین و احیاناً تغییر نسبت امتیازهای گردآمده با گفتگو (دلالت کاربردشناختی آن) استفاده می‌کنند. هر یک از کاربران زبان تعهدات و استحقاق‌ها را در خصوص خود و دیگران با امتیازشماری پیگیری می‌کند. هر زمان که هریک از مشارکت‌کنندگان تعهدی را می‌پذیرد یا تصدیق می‌کند (به‌طور ضمنی یا آشکارا قبول می‌کند) یا تعهد یا استحقاقی را نسبت می‌دهد (دیگری را چنان می‌انگارد که گویی او پذیرفته است) امتیاز را تغییر و دلیلی را شکل می‌دهد. باین‌وصف، یک آیم زبانی راهی است که امتیاز یک گفتگو را تغییر می‌دهد. شرایط کاربرد، امتیازات گفتگو‌هایی است که در آنها بیان جمله موردنظر مجاز است. نتایج کاربرد، امتیازاتی است که باید از بیان مجاز آن حاصل شوند (Ibid, pp. 180-198).

ادله‌ای که با امتیازشماری به دست می‌آیند، می‌تواند هم نقش مقدمات و هم نتیجه‌گیری استنتاج‌ها را ایفا کند. اظهارها و اقوال تنها تا جایی محتوا دار هستند که در روابط ارجاعی با یکدیگر قرار می‌گیرند، تا جایی که به‌عنوان ادله عمل کنند و هم ادله را لازم داشته باشند. عقلانی بودن یعنی ایفای بازی ارائه و درخواست ادله. شخص تا زمانی عقلانی است که می‌تواند خبر دهد (چیزی را به‌عنوان دلیل مطرح کند) و استنتاج کند (از چیزی به‌عنوان دلیل استفاده کند) (Brandom, 2002, p. 6).

بدین‌نحو تعامل اجتماعی شکل می‌گیرد که ورود به آن به معنای قبول مسئولیت انجام کاری است و لازمه آن ادغام در یک وحدت ادراک است. وحدت ادراک، پس‌زمینه و بافت متنی را فراهم می‌آورد که در نتیجه آن طرف‌ها اهمیت قضاوت می‌یابند. برای انجام این کار شخص باید تأییدیه‌های جدید را در کلیتی ادغام کند که تأییدیه‌های قبلی او را شامل می‌شود. ترکیب از طریق ادغام متوالی، شامل سه نوع فعالیت انتقادی، بسط‌دهنده و توجیهی است. مسئولیت حیاتی یک فرد حذف تعهدات ناسازگار مادی است. این به معنای رد قضاوت‌های قابل انتخابی است که با تعهد پیشین شخص ناسازگار است یا به معنای رهاکردن تعهدات قبلی مغایر است؛ به عبارتی، اگر دو تعهد ناسازگار

نسبت به دعاوی اعتبار متقابلاً نسبت داده شده اخذ می‌کنند، در امتداد همان مسیری است که استلزام‌های معناشناختی محتوای یک اظهار معین مشخص می‌کنند. معناشناسی، مفاهیمی را که به‌نحو گفتمانی آشکار می‌شوند، از پیش در دسترس قرار می‌دهد. هنجارهای مفهومی که، از نقطه‌نظر معناشناختی، در امتداد دانش زبانی داده می‌شوند، می‌توانند از چشم‌انداز کاربردشناختی، به‌عنوان نتیجه در نظر گرفته شوند. از طرف دیگر:

یک نظریه کاربردشناختی مناسب می‌تواند یک نظریه استنتاج‌گرایانه معناشناختی را بنا سازد؛ توضیحات آن درباره چستی تلقی صحیح استنتاج‌ها در عمل، همان‌هایی هستند که در نهایت تمسک به قواعد مرسوم مادی استنتاج را مجاز می‌سازند، که از آن‌پس می‌توانند به‌عنوان نخستین‌های معناشناختی عمل کنند (Ibid, p. 134).

برای اینکه فعالیتی به‌عنوان رویه عمل گفتمانی باشد، مشارکت‌کنندگان باید بتوانند اخبارها را اجرا کنند، آنها باید بتوانند گواه را فراهم آورند و تصدیق کنند. باید بتوانند ادراک‌ها و کنش‌ها را بازشناسی و ارزیابی کنند.^۱ مشارکت‌کنندگان تعهدات متفاوت و استحقاق‌های یکدیگر را برحسب امتیازشماری پیگیری می‌کنند.^۲ در هر لحظه مفروض گفتگو، امتیاز تعهدها و استحقاق‌ها مرتبط به هریک از مشارکت‌کنندگان است.

معناشناسی برندم به دو معنای مهم پاسخ‌گوی کاربردشناسی اوست: نخست، استنتاج‌هایی که محتوای یک جمله را می‌سازند، برحسب تعهدات و استحقاق‌ها توضیح داده می‌شوند؛^۳ دوم، محتوای جمله اظهار شده را دلالت کاربردشناختی آن یعنی،

۱. برندم به‌تبع سلارز آنها را ورودی‌ها و خروجی‌های زبان می‌نامد (Brandom, 1994, p. 122)

۲. تعهدات باورمندانه Doxastic منطبق بر اخبارها، تعهدات استنتاجی منطبق بر ادله، و تعهدات عملی منطبق بر کنش‌ها ارزیابی می‌شوند.

۳. مشارکت‌کنندگان باید سه نوع رابطه استنتاجی را دنبال کنند: روابط حافظ تعهد (جایی که تعهد به یک چیز تعهد به چیز دیگر را به همراه می‌آورد)؛ روابط حافظ استحقاق (جایی که استحقاق نسبت به یک چیز استحقاق نسبت به چیز دیگر را به همراه می‌آورد)؛ و روابط ناسازگاری (جایی که تعهد به چیزی استحقاق به چیز دیگر را منع می‌کند). یک رویه عمل، تنها زمانی به‌لحاظ استنتاجی صورت‌بندی می‌شود که این سه نوع رابطه استنتاجی را نشان دهد. براساس این، نقش استنتاجی یک جمله سه بخش دارد. می‌توانیم نقش ناسازگاری را به‌عنوان مجموعه‌ای از جفت‌های منظم جملاتی در نظر بگیریم که ناسازگار هستند. نیز می‌توان هرکدام از اجزای کنش تعهد و جواز را مجموعه‌ای از مقدمات استنتاجی و پیامدهای استنتاجی در نظر گرفت.

روابط آشکار و قابل احصاء شکل گرفته است. گویی هیچ زمینه دیگری جز فرآیند عمل اجتماعی در شکل‌گیری هنجارها شرکت نداشته‌اند و تمامی هنجارها همان‌هایی هستند که ریشه در زمینه عمل اجتماعی دارند و استلزام‌های آن به‌نحو استنتاجی در منظومه‌ای منسجم بسط می‌یابند.

این فرض، محل نظر است. متفکران متعددی این معنا را به بحث گذاشته‌اند که آیا به‌واقع، هنجارهای انسانی می‌توانند بدین نحو در زمینه کنش تاریخی اجتماعی خود بسط یابند. آیا آدمی در بستر تکون و رشد اجتماعی خود قادر بود به هنجارها و ارزش‌های انسانی امروزه خود دست یابد؟ از جمله می‌توان به بحث تفصیلی میلبنک اشاره کرد که با استدلال‌های قابل ملاحظه‌ای امر طبیعی محض را انکار می‌کند و بسط هنجارها در اندیشه را نیازمند وجود معانی پیشین و ماوراطبیعی می‌داند؛^۳ با این استدلال زمینه‌ای که اگر معانی پیشین و ماوراطبیعی وجود نمی‌داشت، هیچ وجه مرجحی برای انتخاب‌های عقلانی در میان نبود. در همین راستا، می‌توان به انگاره دوره محوری یاسپرس اشاره کرد که حکایت از دوره تاریخی شکل‌دهنده و تعیین‌کننده معانی و ارزش‌های مشترک برای تاریخ بعدی بشر دارد.^۴

در صورت‌بندی دیگری، پیش از آنکه معنا در ساحت اثباتی جمله به مرحله کاربست برسد و معنای متکلم و مخاطب مدنظر قرار گیرد، معنا ساحت نفس‌الامری را با خود دارد و مراحل طی می‌کند؛ به این ترتیب که معنا پیش از تکون در فاهمه انسان مسبق به واقعیات نفس‌الامری، منشأ تصور ذهنی انسان است. سپس ساحت وجودی فاهمه است که حیث عنوانی و مرآتیی دارد- هويت انتزاعی مستقل از وجود ذهنی و خارجی- و همه مصادیق خود اعم از مصادیق ذهن دارنده و مصادیق حاضر را شامل می‌شود و در سومین ساحت که مقام ثبوت است مفهوم‌سازی می‌شود.^۵

باشند، هرکدام دلیلی برای دست کشیدن از دیگری است (Brandom, 2009, pp. 35-36).

رویه عمل استدلال در صورتی خودش را به‌طور خاص خوب معرفی می‌کند که متناسب یک توصیف در ارتباط با حقوق و وظایف باشد. مدافع یک دعوی صدق، موظف به تدارک توجهات می‌شود؛ در حالی که مخالف، حق مخالفت دارد. هر دو طرف، مقید به پیش‌فرض‌های ارتباطی و قواعد استدلالی هستند. قواعد، همان‌هایی هستند که دلایل خوب برآمده از خودآیینی و اراده آزادی عقلانی، متمایز از افعال انتخاب آزاد محض^۱ متعین می‌کنند:

سازشی که کانت میان ما به‌عنوان موجود آزاد از حیث عقلانی بودن، با ما به‌عنوان مقید به هنجارها از حیث عقلانی بودن - و از این رو، آزادی آن‌گونه که نوع خاصی هنجارهای عقلانیت، آن را محدود می‌کنند - برقرار می‌کند، در بردارنده تلقی وضعیت هنجاری الزام اخلاقی به‌نحوی است که نگرش‌های هنجاری ایجاد می‌کنند (Brandom, 1994, p. 51).

دلایل می‌توانند در «سپهر خرد»،^۲ جایی که قواعد و هنجارهای کنش مشخص می‌شوند، آزادانه در جریان باشند و نیروی به‌نحو عقلانی محرک خودشان را بدون مانع آشکار کنند؛ آنچنان که بر ذهن - «نگرش‌های عملی» مشارکت‌کنندگان در گفتمان - به شیوه درست تأثیرگذارند. این بخشی از معنای حقوق و وظایف در ظرف استدلال است که نیروی غیراجباری استدلال برتر را وارد بازی می‌کنند.

۵. بررسی‌های انتقادی

برندم جاه‌طلبانه با ارجاعات متعدد به پیشینه مباحث فلسفی، در خصوص مبادی و خاستگاه‌ها نظریه‌پردازی می‌کند که در جزئیات، دقیق و در کلیت، مبتکرانه اما چالش‌برانگیز است. در اینجا برخی از نقدهایی را پیش می‌کشیم که نظریه او به‌منظور تمامیت باید پاسخ‌گو باشد. نخست آنکه، طرح برندم براساس این فرض پیش می‌رود که می‌توان و باید آنچه را که در عرصه نظر طرح می‌شود به عرصه عملی فروکاست که به نحو تکاملی به‌صورت امر طبیعی در

۳. برای بحث تفصیلی در این زمینه رجوع شود به: Milbank, 2006

۴. برای بحث تفصیلی در این زمینه رجوع شود به: Jaspers, 1965

۵. به‌منظور توضیح این صورت‌بندی ن. ک: سعیدی‌روشن، ۱۴۰۲، ص ۱۸۲-۲۶-۲۵.

1. Willkür

2. the space of reason

نقد دیگر بر صورت‌بندی برندم، درخصوص نحوه شکل‌گیری امر اجتماعی است. با اینکه در بادی امر به نظر می‌رسد الگوی ارتباطی برندم سهم مشارکت‌کنندگان در شکل‌گیری رویه‌های عمل اجتماعی را به شایستگی در نظر می‌گیرد، اما با مذاقه بیشتر مشخص می‌شود سهم مشارکت‌کنندگان در شکل‌گیری ایده توضیح داده نشده است. در الگوی برندم اگرچه متعهد شدن نیازمند مستحق دانسته شدن است، اما هویت گوینده، بدون توضیح چگونگی آن، پیش از مستحق دانسته شدن شکل گرفته و توان اظهار یافته است. این الگو منبع اندیشه یا جهت‌گیری او را مشخص نمی‌کند.

تعبیر «مسئولیت حیاتی یک فرد حذف تعهدات ناسازگار مادی است» (Brandom, 2009, p.36) برانگیزنده این اشکال شده است که مدل گفتگویی برندم در واقع، گفت‌وگو نیست؛ بلکه حذف است. هر چند برندم در ادامه، تعبیری نظیر «رها کردن تعهدات - تخطی‌کننده پیشین»^۲ (ibid) را نیز دارد، اما نوع بیان و ذهنیتی که از آن متبادر می‌شود درخور ذهنیت لازم برای گفتگو نیست. گفتگو آمادگی برای تغییر است با این ذهنیت که محدودیت من اساساً نمی‌تواند دیدن جوانب لازم را ممکن کند. خواست توجیه و نه به‌دنبال هنجار جدید بودن موجب شده است فیش و بنجاجی مدل گفتگوی برندم را سوگیرانه و مغرضانه بدانند (Fisch and Benbaji, 2011, pp. 206-7).

شیفر اشکال مشابهی را با بیانی دیگر طرح می‌کند. مطابق نظر برندم دعاوی معنا، چگونگی به کار رفتن واژگان را نشان می‌دهند. آنها رفتار زبانی را تجویز می‌کنند. یکی از دعاوی معنا، نسبت یکسان بودن معناست. برندم بارها تأکید می‌کند که یکسان بودن معنا می‌تواند حتی جایی صدق کند که پیش‌تر این یکسانی اذعان نشده باشد؛ زیرا بر شخص است که دعوی معنایی را توجیه کند که برخلاف کاربرد پیش‌تر ایجاد شده است. شیفر این بیان را برای خوانش با دامنه محدود، بی‌وجه می‌داند؛ اما اگر برای دامنه گسترده مطرح می‌شود، باید پرسید «چه محدودیت‌هایی برای کاربردهای مجاز وجود دارد؟» (Schiffer, 2002, pp. 187-188). شیفر در ادامه با بیان طعنه‌آمیزی این اشکال را به ادعای بی‌مزه «امکان توافق و عدم توافق بین فرهنگی» بسط

تقدم عمل اجتماعی و ساحت معنای اثباتی باید درزمینه پیچیدگی‌ها و تاریخ طولانی دیده شود که موجودیت انسانی ما را در عرصه عمل و نظر به‌غایت پیچیده و غامض کرده است. آنچنان‌که اگر این تحلیل در نشان دادن بدایه‌های عمل تا حدی آگاهی‌بخش باشد، در بعد شناسایی رفتار و نحوه عقلانیت و رسیدن ما به موقعیت امروز به‌غایت تقلیل‌گرایانه عمل می‌کند. «معنا یک حقیقت پیچیده و چندسطحی است، نه هویتی بسیط و تک‌ساحتی» (همان، ص ۲۴)؛ اما آیا استنتاج‌گرایی برندم می‌تواند تمام معانی و استلزامات را با توجه به خاستگاه کاربردشناسانه آن استخراج کند؟ درست است که در گام نخست معناشناسی، با سخن و متن مواجهیم، اما گفتار، عامل منفرد تولید معنا نیست. متکلم و مخاطب در رابطه با امری (واقعیت) تبادل سخن می‌کنند و معنا فراتر از موقعیت و زمینه اندیشه‌ای را بیان می‌کند^۱ که به نظر استلزام مادی برندم نمی‌تواند منتج به حصول تمامی معانی آن شود. مکبث با نشان دادن تفاوت رویکرد استنتاج‌گرایانه برندم با رویکرد فرگه و سلارز می‌نویسد: باوجود وامدار بودن رویکرد برندم به استنتاج‌گرایی آنها، هیچ‌یک از آن دو، صدق و حقیقت عینی را به چشم‌اندازهای گفتمانی فرونکاسته‌اند. مکبث مدعی است در عملکردهای ما هنجارهای مشترک ضمنی وجود دارد که بر صحت پاسخ‌های ما حاکم است. بدون چنین هنجارهای مشترکی، عملکردهای ارزیابی ما بسیار فردی و خصوصی هستند؛ آنچنان‌که نمی‌توانیم به صحبت هنجاری درباره درستی و نادرستی عملکرد ضروری برای خود ایده رویه عمل هنجاری معنا دهیم (Macbeth, 2010, pp. 197-212).

دو فرض تقدم بنیادین تحلیل کاربردشناسانه برندم، یعنی تقدم کنش و رویه عمل اجتماعی، اگرچه تا حدی شکل‌گیری معنای قلمرو اثباتی را ترسیم می‌کنند، اما نباید مانع در نظر گرفتن، به اصطلاح هایدگر، واقع‌بودگی و پرتاب‌شدگی ما درون هستی و امکانات آن شوند. در طرح برندم ضمن آنکه موجودیت ما بسیار سراسر نشان داده می‌شود، از عقلانیت و منطق در اطوار دیگر هستی غفلت می‌شود؛ چنان‌که تیموتی ویلیامسون «عقل‌گرایی هنجاری» برندم را به جهت بی‌نبردن به منطق و شیوه استدلال حیوانات و منطق رایانه‌ها نقد می‌کند (Williamson, 2010, pp. 22-23).

2. relinquishing the offending prior commitments

۱. به منظور ملاحظه معنای مشابه ر.ک: همان، ص ۲۱۰

خاتمه

در این جستار ضمن بیان مبانی و تأثیر آراء متفکران پیشین، وجه نوآورانه اندیشه برندم برجسته شد. انگیزه اصلی روایت پیش گفته نه صرف نشان دادن پیچ و خم های مناقشات موجود در کاربردشناسی و معناشناسی و یا چگونگی جمع این دو رویکرد، بلکه نقد و بررسی ادعای عقلانیت زمینه مند در سازوکارهای رویه های عمل اجتماعی بود. از این رو، در عین دقت در خور اعتنائی که صرف ذکر مبادی توصیفی شد، بحث از مذاقه های جزئی نگرانه به بررسی نحوه بودن ما و افق دوررس اما ضروری مشی اجتماعی برکشیده شد.

کاربردشناسی هنجاری برندم با پیشروی و نوآوری هایی در رویکردهای معناشناختی پیشین، حول مفهوم زبان به عنوان یک عمل اجتماعی می چرخد و زمینه اجتماعی و هنجاری استفاده از زبان را برجسته می کند. این نظریه به جای شرح طبیعت گرایانه، شرحی هنجارگرایانه از زبان ارائه می دهد. براساس شرح طبیعت گرایانه، واژگان، جانشین ابژه های جهان واقعی در زبان هستند و همان روابط علی موجود میان آنها را توصیف می کنند. به موجب این نگرش، اتمیسم معناشناختی، بازنمایی گرایایی و تحقیق پذیری حاکم است؛ اتمیسم معناشناختی، واژگان و نه جملات را در توضیح معنای زبانی مقدم می دارد. بازنمایی گرایایی، مطابقت واژگان و ابژه ها را به مثابه امری تلقی می کند که به طرز غیر مسئله ساز از پیش موجود است و براساس این، کارکرد اولیه زبان را تحقیق پذیری صدق می داند. در شرح هنجاری برندم به جای اتمیسم معناشناختی، دیدگاه کل گرایایی و به جای بازنمایی گرایایی، استنتاج گرایایی حاکم است.

استنتاج گرایایی، برخلاف دیدگاه سنتی معنای عبارات زبانی را نه به صرف توانایی بازنمایی جهان یا مطابقت شرایط صدق، بلکه با نقش های استنتاجی تعیین می کند که درون شبکه مفاهیم و نظام تعهدات و استحقاق ها ایفاء می کنند. کاربردشناسی هنجاری نشان می دهد چگونه شبکه ای از رویه های عمل گفتمانی، استنتاج ها و تعهدات را پیش می برند و به نوبه خود همان استنتاج ها و تعهدات در شکل دادن بیشتر سازوکارها مشارکت می کنند. کاربردشناسی هنجاری الگویی برای فهم این معنا ارائه می دهد که

می دهد و می پرسد درجایی که به رغم ایده عقل سلیم می توان مخالفت کرد، اصلاً چه چیزی می تواند هدایت گر باشد. شرح برندم از عقلانیتی که در بستر اجتماع شکل می گیرد، گویی در جهت یگانه و درست منطقی - ریاضیاتی بسط می یابد؛ اما اگر ملاک نقد آن صرفاً استلزام مادی است، آیا عقلانیت مکانیکی که بدین شکل نمایان می شود بار دیگر نظام سلطه گرایانه ایدئالیستی را ترسیم نمی کند که از دریافت موقعیت های عینی بازمی ماند؟ در واقع، استنتاج گرایایی برندم الگویی تعاملی را ترویج می کند که در آن از پیش، مسیر بایسته، قابل ترسیم و پیش بینی است. این الگویی تعاملی خلأها را در نظر نمی گیرد و الگویی ریاضی واری را القاء می کند که یادآور رویکرد علم گرایانه و فجایع قرن بیستمی است. موجودیت های انسانی در پس مشکلات عظیم زندگی، الگویی بردباری و تعاملی را انتخاب کرده اند که در آن انبوهی از استلزام های معنایی نادیده گرفته می شوند.^۱

کالپوکاس این اشکال را طرح می کند که شرح برندم برخلاف دو قهرمان اندیشه او، کانت و ویتگنشتاین، دانش ادراکی را در نظر نمی گیرد؛ از این رو نه می تواند توضیح دهد چگونه دانش ادراکی قابل توجیه است و نه در نظر گرفتن جهات متفاوت را رعایت کند؛ زیرا ظرفیت ادراک کردن را در نظر نمی گیرد (Kalpokas, 2019, pp.238-254). شاید این پاسخ قابل بحث و مناقشه را بتوان داد که برندم جای گرفتن این ظرفیت در زبان و اندیشه را از رهگذر تأیید و انتسابی می بیند که در سازوکار تجربه رخ می دهد. از این رو، آنچه از ادراک فردی بدون فرار گرفتن در جریان انتساب و استحقاق متصور است، از دایره گفتمان اجتماعی بیرون رانده می شود. اشکال مهم و کلی تر دیگر این است که الگویی ارتباطی برندم تمامی هنجارها را یکپارچه می کند؛ نه ساحت های وجودی، اجتماعی و اخلاقی انسان را در تمایز از یکدیگر در نظر می گیرد و نه بر فرض بی وجه بودن این تمایزگذاری، آن را به نحو رضایت بخشی توضیح می دهد.^۲

۱. مبنای رویکرد استنتاج گرایانه برحسب مربع تقابل های منطقی شکل می گیرد که کارایی آن در زمینه های مختلف دانش به نحو فزاینده اثبات شده است. این الگوها گاه برای پوشش بیشتر به الگوهای تکامل تری بسط داده شده اند (از جمله بلانچ نظریه کلاسیک تقابل قضایا، مربع آپوله، را به منظور دربرگرفتن ساختار تقابل مفاهیم به شش ضلعی بازسازی می کند). با اینکه این نوع الگوها برای استدلال در چارچوب نموداری بسیار مفید و درست هستند، اما به کار گرفته شدن آنها به عنوان هنجار اندیشه مورد مناقشه قرار گرفته شده است. از آن جمله بنگرید به: Dufatanye, 2012

۲. برای نقدی مشابه نگاه شود به: Michalska, 2018, pp. 41-60

کنش ما را تعیین می‌کند و از وجود امروزی جوامع ما فراتر می‌رود. مذاقه‌ها و پیچیدگی‌های بحث برندم در نهایت به ساده‌سازی محتوایی می‌انجامد که گه‌گاه در رویه‌های عمل گفتمانی گم می‌شود، بی‌آنکه توجه دهد این نه تمام انگیزه‌های تاکنونی کنش بوده است و نه انتظار می‌رود افق نزدیک آن باشد. این امر نه صرفاً به جهت آن است که انگیزه‌های کنش در ضمن ادله بیان نمی‌شوند، بلکه بیشتر از آن جهت است که گویی بخش قابل توجهی از آن دور از دسترسی مفهوم و ازاین‌رو، ادله قرار می‌گیرند. افزون‌براینکه نمی‌توان تمامی آنچه را که در عقلانیت امروزی ما متضمن است برآمده از سازوکار به خود پیش‌رونده رویه‌های عمل اجتماعی-گفتمانی دانست. اگر بخواهیم پیکان نقد را به سمت مبانی مطرح شده ببریم باید بگوییم جهت‌گیری‌های کنش، با داشتن حقیقت پیشینی، دارای امر تاریخی و رفت‌وبرگشت‌های چندباره به امر تاریخی، هرچند هر زمان با سویی‌ای به‌ظاهر جدید است.

چگونه زبان در درون جوامع، ساختارهای هنجاری را منعکس و پیوسته تقویت می‌کند؛ اینکه کاربرد زبان فعالیت جداگانه و به خود وابسته نیست؛ بلکه عمیقاً در رویه‌های عمل اجتماعی و چارچوب هنجاری برخاسته از آن تعبیه شده است. این رویکرد، تأمل و تعمق بر زبان به‌عنوان فعالیت اجتماعی پویا را پیشنهاد می‌کند که براساس آن، معنا درون زمینه گسترده هنجارهای درونی اجتماع ساخته می‌شود و بدین ترتیب سازه عقلانیت را شکل می‌دهد.

این نظریه با ارائه چارچوبی برای فهم هنجارهای معنابخش زبان به‌واسطه رویه‌های عمل اجتماعی، پیامدهای متعدد و قابل‌بحثی برای رشته‌هایی نظیر فلسفه، زبان‌شناسی و جامعه‌شناسی دارد. این الگو ما را بر آن می‌دارد تا در ابعاد هنجاری کاربرد زبان بیندیشیم و مرادۀ اجتماعی را در تعامل هنجارها و شکل دادن معنا به نحو پویا بررسی کنیم. این مهم از پیوند درونی کاربردشناسی با استنتاج‌گرایی ممکن می‌شود. برندم کاربردشناسی را برحسب نگرش‌های امتیازشمار نسبت‌دادن و تصدیق‌کردن رویه عمل گفتمانی توضیح می‌دهد. اما این توضیح، تنها با استنتاج‌گرایی کامل می‌شود که شرح بایستگی ساختار رویه‌های عمل اجتماعی برای تبدیل شدن به رویه عمل گفتمانی است.

باوجوداین، رویکرد استنتاج‌گرایانه هنجارها به نظر تک‌خطی و ساده‌انگارانه است و پیچیدگی لایه‌های متعدد رفتار را در نظر نمی‌گیرد. توصیف وحدت‌انگارانه آن کثرات، خاستگاه‌های اندیشه و تنازع هر زمان چهره‌های خیر و شر در تبدل‌های متعدد را نادیده می‌انگارد. نقش رویه‌های عمل اجتماعی را چنان بی‌پشتوانه پیچیدگی‌های تاریخی ترسیم می‌کند که گویی می‌توان آن همه خط و نگار و گردوغبار تاریخی را در سازوکار سراسر استنتاج حل کرد. نگاه‌داشتن این امید روشنگری، گرچه مغتنم، اما نباید به بهای سراسر‌سازی سازوکارهای اساساً پیچیده و غامض صورت گیرد.

روش تحلیل برندم از سازوکارها و انگیزه‌های درونی رویه‌های عمل با پرهیز از تمسک به پیش‌فرض‌های گزافی، اگرچه مزیت غیرقابل‌انکار تحقیق علمی را داراست، اما به بهای صرف‌نظر کردن از محتوا و تاریخی صورت می‌گیرد که انگیزه‌های

منابع

12. Dufatanye, Aimable–André (2012). “From the Logical Square to Blanché’s Hexagon: Formalization, Applicability and the Idea of the Normative Structure of Thought”, *Logica Universalis*. 6, 45–67
13. Dummett, Michael (1973). *Frege's Philosophy of Language*, New York: Harper and Row.
14. Fisch, Menachem and Benbaji, Yitzhak (2011). *The View from Within: Normativity and the Limits of Self-Criticism*, Notre Dame: University of Notre Dame Press.
15. Grice, P (1957). “Meaning”, *Philosophical Review*, 66, 377–388.
16. Jaspers, Karl, (1965). *The Origin and Goal of History*, New Haven, CT: Yale University Press, [1953].
17. Habermas, J, (1998). *On the Pragmatics of Communication*, M. Cooke (trans.) Cambridge, MA: MIT Press. [Collected from various German sources]
18. Habermas, J, (2001). “Reflections on the Linguistic Foundation of Sociology,” in *On the Pragmatics of Social Interaction*, Cambridge, Mass.,
19. Habermas, J, (2003). “From Kant to Hegel: On Robert Brandom’s Pragmatic Philosophy of Language”, *Truth and Justification*, B. Fultner (trans.). Cambridge, MA: MIT Press. [German, 1999]
20. Kalpokas, Daniel E (2019). “Perception: A Blind Spot in Brandom’s Normative Pragmatics”, *Disputatio. Philosophical Research Bulletin*, 8(9), 237–258.
21. Macbeth, Danielle, (2010). “Inference, Meaning, and Truth in Brandom, Sellars, and Frege” *Reading Brandom: on making it explicit*, selected and edited by Bernhard Weiss & Jeremy Wanderer USA and Canada, Routledge.
22. MacFarlane, John (2010). “Pragmatism and Inferentialism”, *Reading Brandom: on making it explicit*, selected and edited by Bernhard Weiss & Jeremy Wanderer USA and Canada, Routledge.
۱. سعیدی‌روشن، محمدباقر (۱۴۰۲). معنانشناسی قرآن؛ روش‌ها و نظریه‌ها. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
2. Beth, Evert, W. & Piage, Jean (1974). *Mathematical Epistemology and Psychology*, Translated by W. Mays, Springer –Science & Business Media, B.V, Netherlands.
3. Brandom, Robert (1983). “Heidegger’s Categories in Being and Time”, *Monist*, 66(3), Categories, Published by: Oxford University Press.
4. Brandom, Robert (1994). *Making It Explicit: Reasoning, Representing, and Discursive Commitment*, Harvard University Press.
5. Brandom, Robert (2000a). *Articulating Reasons: an Introduction to Inferentialism*, Harvard University Press.
6. Brandom, Robert (2000b). “ Facts, Norms, and Normative Facts: A Reply to Habermas”, *European Journal of Philosophy*, 8:3, ISSN 0966–8373, pp. 356–374
7. Brandom, Robert (2002). *Tales of the Mighty Dead*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
8. Brandom, Robert (2009). *Reason in Philosophy*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
9. Carston, Robyn (2002). *Thoughts and Utterances: The Pragmatics of Explicit Communication*, Oxford: Blackwell. Chafe, Wallace and Nic.
10. Crawford Sean (2022). “Brandom and Quine on Perspectively Hybrid *De Re* Attitude Ascription: A Solution to a Problem in the Explanation of Action”, *Journal of Transcendental Philosophy*; 3(1), 103–121.
11. Dubinsky, Ed, (2002). “Reflective Abstraction in Advanced Mathematical Thinking”, *Advanced Mathematical Thinking*, Edited by David Tall Science Education Department, Mathematics Education Library, Vol.11, Kluwer Academic Publishers, University of Warwick, pp. 95–126.

- explicit*, selected and edited by Bernhard Weiss & Jeremy Wanderer USA and Canada, Routledge.
23. Michalska, Anna (2018) "What Brandom won't make explicit: On Habermas's critique of Brandom", *Philosophy and Social Criticism* 44 (1):41-60.
 24. Milbank, John (2006). *Theology and Social Theory: Beyond Secular Reason*, 2nd Edition, Blackwell Publishing Ltd.
 25. Petrus, Klaus (2010). "Introduction: Paul Grice, Philosopher of Language, But More Than That", *Meaning and Analysis New Essays on Grice*, Collection of Authors Edited by Klaus Petrus University of Bern, Switzerland.
 26. Scharp, Kevin (2009). *Brandom on Communication*. In Jason Hannon & Robert Rutland (eds.), *Philosophical Profiles in the Theory of Communication*. McGill–Queen's University Press.
 27. Schiffer, Stephen (2002). "The Normative Structure of Meaning", *Philosophy and Phenomenological Research* 65 (1), 186–192.
 28. Shannon, C. E., & Weaver, W. (1949). *The mathematical theory of communication*. University of Illinois Press.
 29. Szubka, Tadeusz (2012). "On the Very Idea of Brandom's Pragmatism", *Philosophia* 40:165–174.
 30. Williamson, Timothy (2010). "Review of Robert Brandom, *Reason in Philosophy: Animating Ideas*", *Times Literary Supplement*, 5579, pp. 22–23.
 31. Zufferey, Sandrine, (2010). *Lexical Pragmatics and Theory of Mind*, John Benjamins Publishing Company.